

Zemkopības ministrija

«Latvijas lauksaimniecības *Status Quo* un Lauksaimniecības izaugsmes plāns – ceļa karte 2026.-2036. gadam»

Liene Jansone,

ZM Valsts sekretāra vietniece nozaru politikas un tirgus jautājumos

2026. gada 12. februārī

Lauksaimniecība šobrīd ir krustcelēs

Ja nemainīsim kursu, kāda būs
Latvijas lauksaimniecības **rīt**?

**Mūsu kopīga izvēle ir veidot
nozari, kas balstās uz:**

Atbildīgu resursu izmantošanu

Sadarbību visā pievienotās
vērtības ķēdē

Spēju radīt kopīgu labumu

Zināšanām

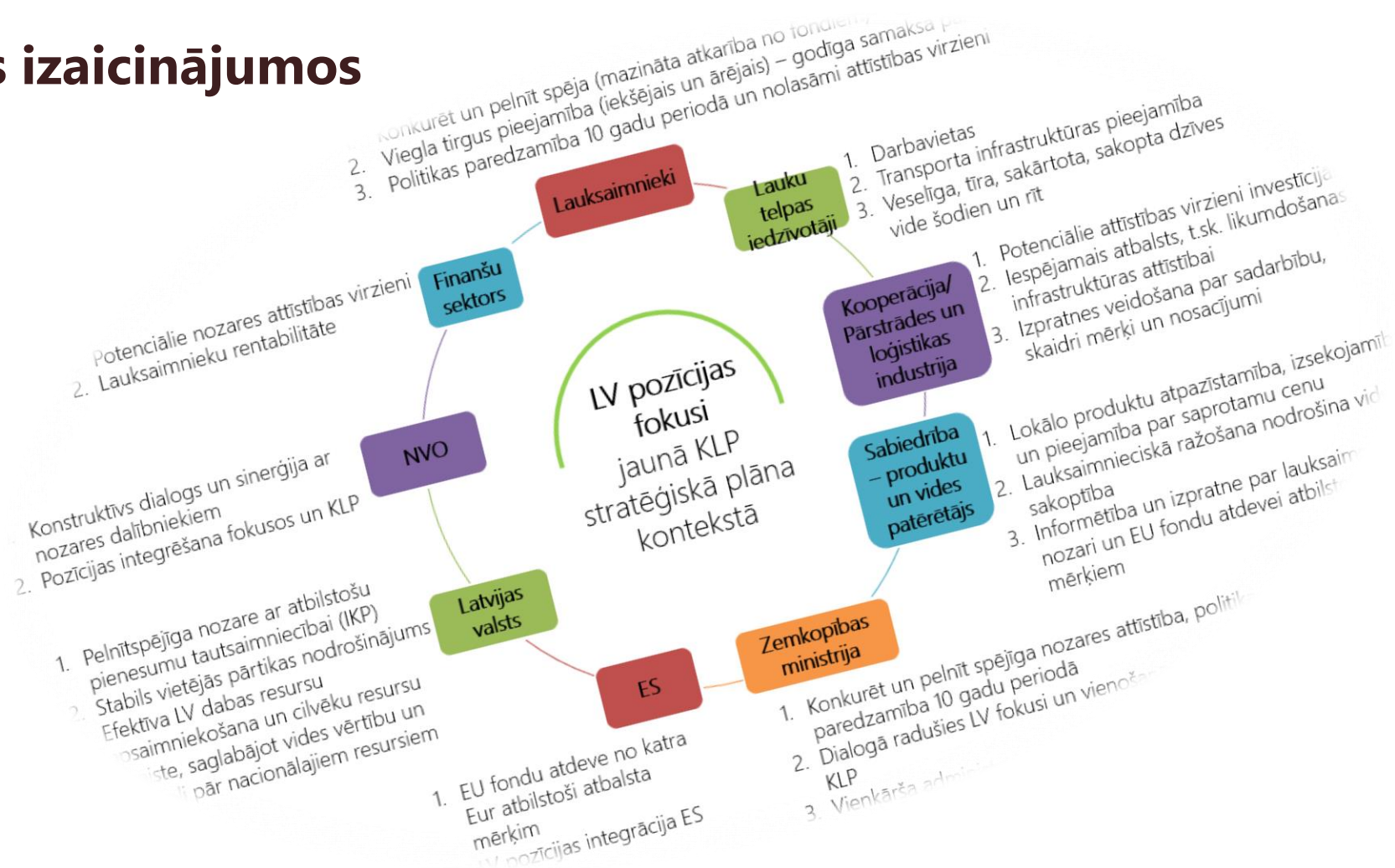
Gatavību riskiem

Nākotnes FOKUSS _ KLP 2027 -- →

2025. gada jūlijā EK publicēja sākotnējo likumdošanas priekšlikumus ES Daudzgaļu finanšu shēmai 2028.-2034.gadam

Fokusi, balstīti ekosistēmas izaicinājumos

- 1) Efektīva un ilgtspējīga nacionālo resursu izmantošana.
- 2) Konkurētspējīga un efektīva uzņēmējdarbība lauksaimniecībā, radot augstāku pievienoto vērtību tautsaimniecībai.
- 3) Tirgus pieejamības un eksportspējas stiprināšana.
- 4) Risku vadība ar līdzsvarotu atbildību.

Kāda būs Latvijas lauksaimniecība, ja ...

... ja necelsim
produktivitāti uz ha
un nepievērsīsim
uzmanību **augšnes**
kvalitātei?

... ja saimniecību
ienākumos atbalsts
turpinās veidot
kritiski lielu daļu?

... ja mūsu pašu
patēriņā dominēs
imports un
nespēsīm radīt
pievienoto vērtību
šeit uz vietas?

... ja neuzņemsimies
kopēju atbildību par
riskiem, kas kļūst par
ikdienu?

4 attīstības virzieni jeb izaugsmes plāns

Tiks nostiprināts MK Rīcības plānā, lai nozares sagatavotos līdz 2028. gadam

AUGSNES AUGLĪBA

Kā **nozares DNS**, biznesa **pamata atbildība** nākošām paaudzēm un nepieciešams **palielināt** zemes **apsaimniekošanas efektivitāti**

KONKURĒTSPĒJA

Trīs saimniecību grupas un **trīs** atbilstošas **politikas. Datu nozīme** "saimniecības finanšu veselībā" un attīstības lēmumu pieņemšanā.

TIRGUS PIEEJAMĪBA

Sadarbība kopējā pievienotās vērtības ķēdē. Savas nozares jēgpilnu **stratēģiju izstrāde** un **īstenošana. Uzņēmumu attīstības mērķu** pieskaņošanai tai.

RISKU VADĪBA

Kopējas līdzsvarotas atbildības stiprināšana un **paplašināts, nozarēm piemērots** risku instrumentu klāsts.

Lauksaimniecības izaugsmes plāns 2026-2036

Pelnošas saimniecības un spēcīgas nozares!

ATTĪSTI savu
konkurētspēju un DOD
pienesumu savai nozarei

Konkurētspējīgās
saimniecības
5200

Saimniecības izaugsmes
sākumpunkts –
ATTĪSTIES un PELNI

Izaugsmes
saimniecības
18 500

Veido lauku ainavu,
uzturi vidi un nodrošini
pašpatēriņu vai **RAŽO un
ATTĪSTIES**

Vides
saimniecības
27 000

Nozaru PAŠU izstrādātas stratēģijas

Lauksaimnieks
Kooperatīvs
Pārstrāde

KOPĪGI VEIDO savu
un nozares izaugsmi

INSTRUMENTI
IZAUGSMEI

Dati
un datos balstīta
lēmumu
pieņemšana

Risku
pārvaldība -
saimniecības atbildība

Inkubācija -
biznesa
veidošana,
attīstība

Investīcijas -
attīstības projekti

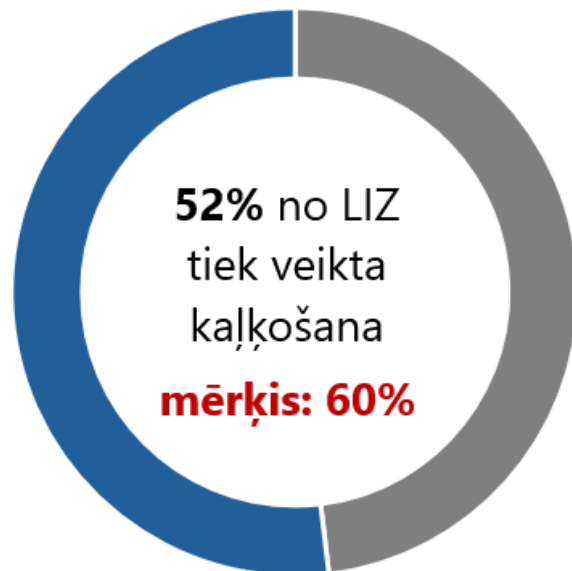
Rīki
produktivitātes/
efektivitātes
izaugsmei

ATBALSTA
ATDEVE

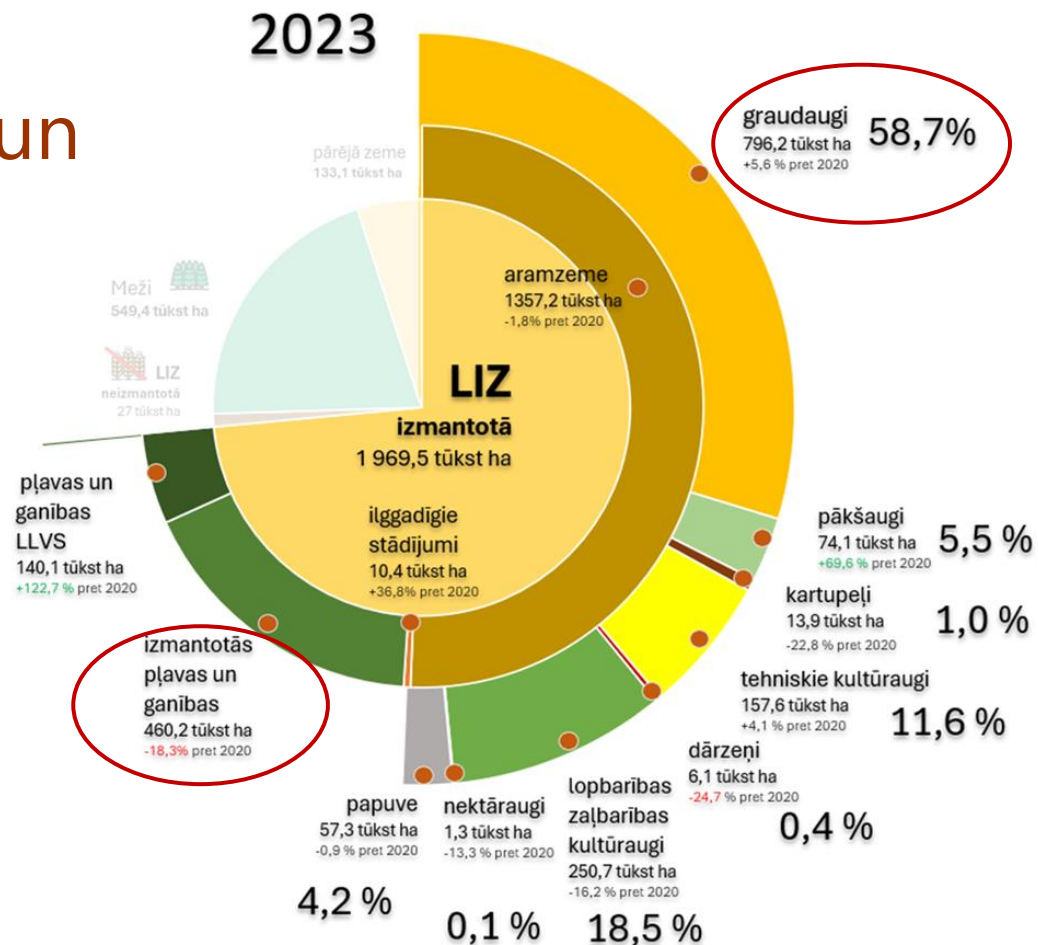
Augšnes auglība – nozares DNS. Cel produktivitāti no ha!

Viss sākas ar pamatu – zemi.

Vai rūpējamies par savu galveno resursu un efektīvi izmantojam tā potenciālu?

Ražība sākas augsnē.

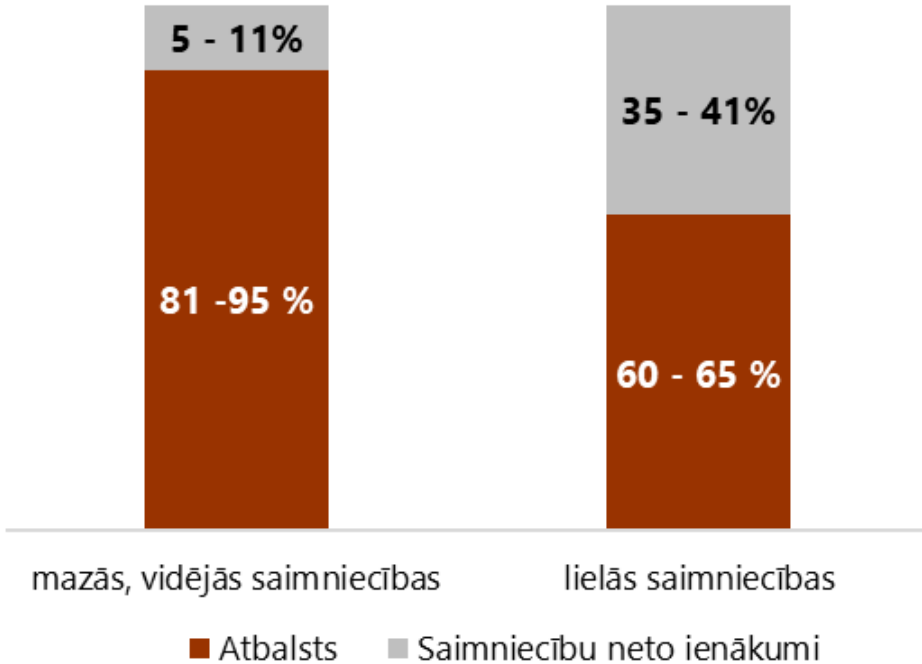
Latvijā **dominē** graudaugi, zālāji.

Bez precīziem datiem un ieguldījumiem zemes auglībā turpināsim zaudēt potenciālu.

Jāceļ produktivitāte no ha – Somijas līmenis!!!!

Individuālu saimniecību attīstība – konkurētspējas celšana

Atbalsta un neto ienākumu proporcija
saimniecībās

Atbalsts veido lielāko ienākumu daļu, slēpjot rentabilitātes trūkumu.

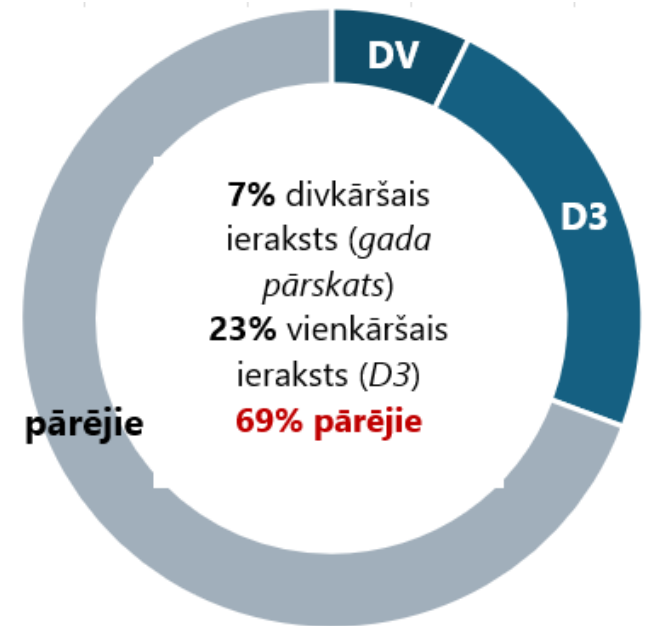
✓ **3 saimniecību grupas un to attīstības virzienam mērķēta politika**

Saimniecības, kas **ražo un pelna**.

Apzinās potenciālu izaugsmei un piederību attiecīgajai grupai.

✓ **Aktīvs lauksaimnieks**

✓ **Kvalitatīvi dati** = pamats saimniecības «finanšu veselībai»

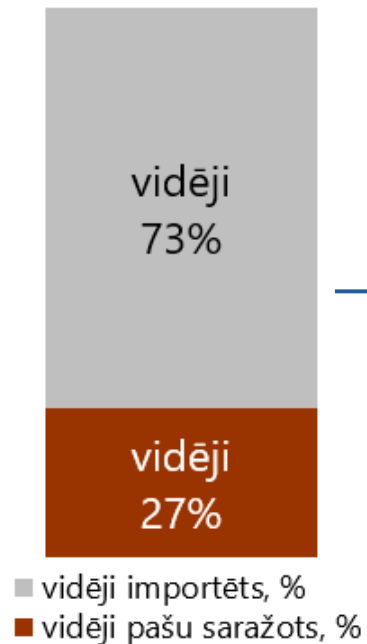

Pieaug atbalsta maksājumu atdeve saskaņā ar politikas mērķiem.

Vietējā tirgus atgūšana, eksportspējas stiprināšana caur SADARBĪBU

Savas nozares jēgpilnu stratēģiju izstrāde un īstenošana

Patēriņa struktūra

Produktivitāte l/s ražošanas jomā,
EUR/nodarbināto

20 655

9 903

52% zemāka
nekā ES

vidēji Latvijā

vidēji ES

Patēriņā dominē imports.

Mēs eksportējam izejvielas (graudus, pienu, teļus).

Zemā produktivitāte = šķērslis nozares izaugsmei; drauds
saimniecību ilgtspējai.

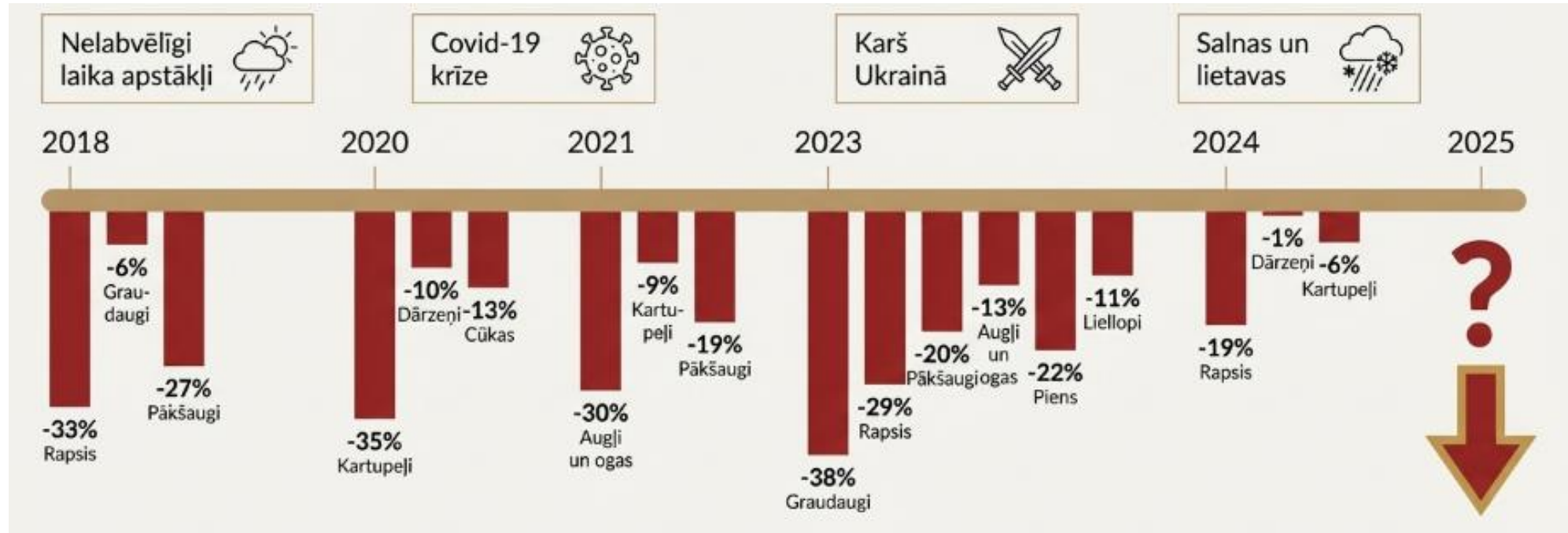
Avots: ZM pēc LAD, AREI, LBTU, LLKA, CSP datiem

- ✓ **Nozaru pašu izstrādātās stratēģijas**
= atbildības uzņemšanās par savas
nozares attīstību
- ✓ **Sadarbība** visā pievienotā vērtību
ķēdē

- ✓ **Kopā** darbojoties **sasaistē** ar savas nozares
stratēģiju → **ceļš uz izaugsmi**

Līdzsvarota atbildība – iesaistās gan valsts, gan lauksaimnieks, stiprinot nozares noturību pret krīzēm

Paļauties tikai uz kompensācijām pēc katras krīzes nav ilgtspējīga stratēģija.

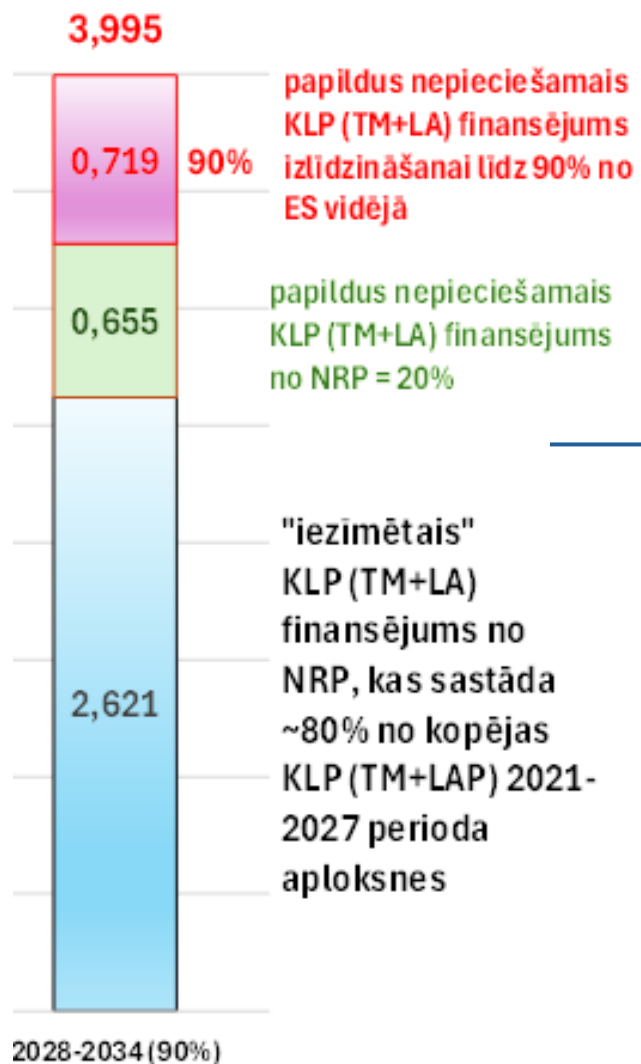
✓ Paplašināts risku pārvaldības klāsts.

✓ Palielinās apdrošināto platību un dzīvnieku skaits.

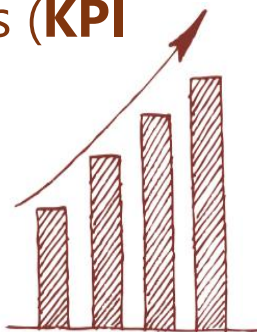
✓ Riska fonds???

ES finansējums – mērķtiecīgāk, gudrāk un stratēģiskāk

ES finansējums KLP

- ✓ Tiem, kas **ražo** (aktīvais lauksaimnieks)
- ✓ **Datos balstīti lēmumi**, kvalitatīvu datu **pieejamība**
- ✓ Pārtikas nodrošinājums
- ✓ **Atbalsta atdeve** (EUR/ha)
- ✓ Konkurētspējas palielināšanās (**KPI izaugsme**)

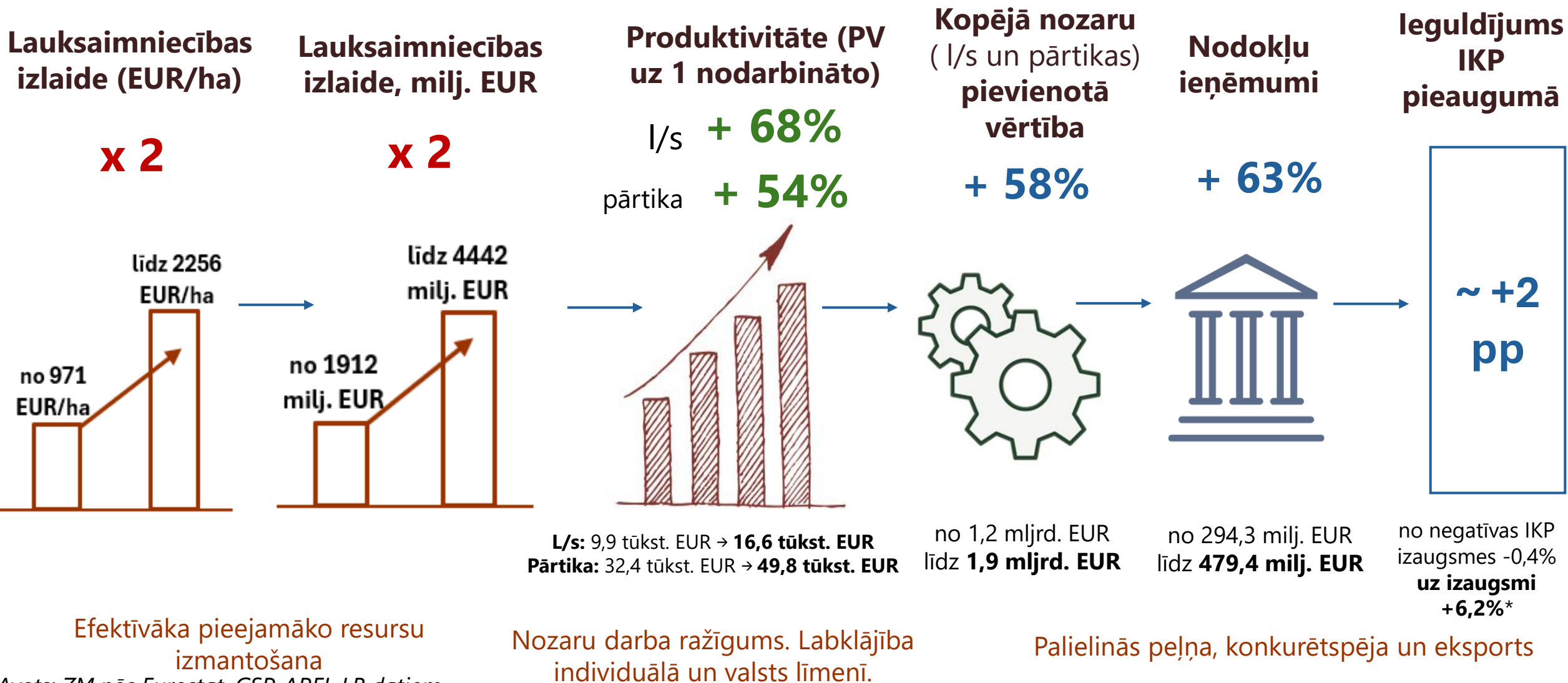
Pārējais NRP finansējums

- ✓ Uzturi un veido vidi – nav ražošana (27 tūkst. mazās saimniecības)
- ✓ Klimata pārmaiņu mazināšana un pielāgošanās
- ✓ Piesārņojuma mazināšana – ūdens, augsne, gaiss
- ✓ Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana – zālāji, meži
- ✓ Apmežošana

Mērķis palielināt nozares izlaidi un celt produktivitāti, rezultātā par 2 procentpunktiem palielinot IKP

Nozares izaugsmes devums valsts ekonomikai un budžetam

Avots: ZM pēc Eurostat, CSP, AREI, LB datiem

* - EM prognoze

Laika grafiks

2026

Sagatavošanās posms un nozaru stratēģiju izstrāde

NVO **darba uzsākšana** pie savām nozaru stratēģijām.

Ir **2 pilotprojekti** (aitkopības un putnkopības nozarēs).

Liellopu un **dārzeņu** audzētāju nozares izrādījušas interesi par stratēģiju izstrādi.

Graudu nozare sākusī organizēties.

MK iesniegts un apstiprināts Lauksaimniecības izaugsmes plāns 2026-2036

Galvenie **izaugsmes principi, risinājumi, sasniedzamie rezultātīvie rādītāji**, kā arī **sasaiste ar nozaru stratēģijām**, dati, minimālā datu kopa.

Nepieciešamās valsts, NVO, **lauksaimnieku, uzņēmumu rīcības** līdz 2028, lai ir gatavi jaunajam ES finanšu plānošanas periodam.

Nozaru stratēģiju apstiprināšana un no tām izrietošo izaugsmes instrumentu iestrāde Latvijas VRP

NVO **iesniedz savas nozaru stratēģijas** ZM un tās tiek **apstiprinātas** Lauksaimnieku konsultatīvajā padomē.

Nozaru stratēģiju **sasaiste** ar izaugsmes instrumentiem.

Latvijas VRP projekta izstrāde un iesniegšana EK.

2027

MK noteikumu izstrāde un apstiprināšana atbilstoši MK apstiprinātajam plānam

Izstrādāti detalizēti MK noteikumi atbilstoši MK apstiprinātajam Izaugsmes plānam, t.sk. **sasaiste ar nozaru stratēģijās definētajām vajadzībām**.

2028-2034

Uzraudzība, dati, atbalsta piešķiršana

Atbalsta piešķiršana **saistīta ar nozaru stratēģiju** rezultatīvo rādītāju sasniegšanu.

Tiek vērtēta **atbalsta atdeve**.

Datos balstīta lēmumu pieņemšana.

Brīvprātīga atsevišķu finanšu un ražošanas datu ziņošana.

Regulāra **rezultatīvo rādītāju** progressa **uzraudzība**. Netiek sasniegti rezultātīvie rādītāji - nozares pārskata savas nozaru stratēģijas.

2035-2036

Rezultātu un sasniedzamo mērķu izvērtēšana

Nozaru stratēģijās definēto rezultatīvo rādītāju snieguma izvērtējums - **progress** un **problēmjaudājumi**.

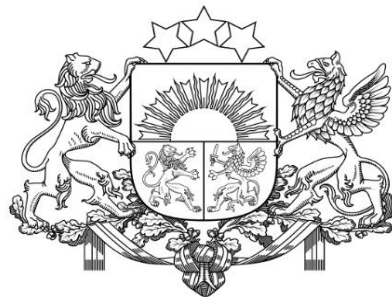
Detalizēts **Izaugsmes plānā** definēto rezultatīvo rādītāju **snieguma izvērtējums**.

A photograph of a field of wildflowers, primarily blue cornflowers and white daisies, against a clear blue sky. The flowers are in various stages of bloom, with some buds still visible. The image has a soft, slightly blurred quality, giving it a dreamy or nostalgic feel.

Šis ir ceļš, kurā neviens neiet viens.

Mums jāatrod kopīgais, kas mūs apvieno, kad dod vilkmi visi - saimniecībām, nozarei un valstij.

Ceļš sākas ŠODIEN – šeit, šajā sarunā.

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!